

Propozycje tematów na ustny egzamin maturalny z języka polskiego

Literatura

1. Tytuł, motto, ostatnia scena jako klucze do interpretacji dzieła literackiego. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady.
2. Czy literatura polska jest literaturą szczęśliwych finałów? Zanalizuj zakończenia wybranych utworów literackich i przedstaw swoje wnioski.
3. Literackie historie niedopowiedziane do końca. Przywołaj te utwory, które zainspirowały Cię do rozważań o pełniejszym lub innym zakończeniu zdarzeń niż zaproponowane przez autorów. Podaj uzasadnienie Twoich rozwiązań.
4. Biografia twórcy jako tworzywo literackie. Omów problem na przykładzie życia i twórczości wybranego przez siebie poety lub pisarza.
5. Inspiracje antykiem w polskiej literaturze. Omów temat, powołując się na wybrane dzieła literackie.
6. Inspiracje tradycją biblijną w polskiej literaturze. Omów temat, powołując się na wybrane dzieła literackie.
7. Bohater romantyczny w tradycji literackiej późniejszych epok. Omów zagadnienie na podstawie wybranych dzieł literackich.
8. Literackie portrety ludzi szczęśliwych. Przedstaw zagadnienie, powołując się na wybrane utwory.
9. Postawy prometejskie w literaturze. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady z różnych epok.
10. Muzyka i jej rola w wybranych dziełach literackich. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów z różnych epok literackich.
11. Co i jak czytają bohaterzy literaccy? Odpowiadając na pytanie, wskaż przykłady bohaterów, których osobowość i losy zostały ukształtowane przez doświadczenia czytelnicze.
12. Bunt i pokora jako sposoby zachowań człowieka wobec Boga. Scharakteryzuj je, odwołując się do wybranych utworów.
13. Motyw kłótni w literaturze. Omów jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych dzieł z różnych epok.
14. Konformizm i nonkonformizm w postawach bohaterów literackich różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
15. Sarmata o sobie, inni o Sarmacie. Przedstaw różne sposoby kreowania wizerunku Sarmaty w wybranych utworach literackich.
16. Literackie koncepcje bohatera – rycerza. Zaprezentuj jego wizerunki na podstawie wybranych utworów z różnych epok.
17. Postać wojownika w literaturze fantastycznej. Zaprezentuj jego wizerunki, odwołując się do wybranych utworów.
18. Kazanie jako motyw literacki. Porównaj jego ujęcia i funkcje w dziełach różnych epok.
19. Symbole w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
20. Przyroda w literaturze. Omów sposoby jej przedstawiania oraz funkcje w wybranych utworach różnych epok.
21. Oceany, morza, jeziora, rzeki ... w literaturze. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady literackie.
22. Drzewo jako bohater literacki. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane dzieła różnych epok.
23. Obrazy Arkadii w literaturze. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady z różnych epok.
24. Miłość i cierpienie. Omów związek obu tych doznań, odwołując się do wybranych dzieł literackich różnych epok.
25. Motyw tańca w literaturze. Omów sposoby i cele jego wykorzystania w wybranych utworach.
26. Niewłaściwe wybory, fałszywe kroki, błędy. Oceń, jakie były ich konsekwencje w biografii wybranych bohaterów literackich.
27. Portrety matek w literaturze polskiej. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
28. Przepowiednie, prorocтва, wróżby. Omów funkcjonowanie tego motywu, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
29. Motyw wędrowki w literaturze. Omów problem na podstawie wybranych utworów literackich.
30. Różne typy władców i władania w literaturze. Przedstaw problem na podstawie wybranych utworów z różnych epok.
31. Katastroficzne wizje rzeczywistości w literaturze. Omów zagadnienie, wykorzystując wybrane przykłady lekturowe.
32. Przemiana wewnętrzna jako motyw określający osobowość bohaterów literackich. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów literackich.
33. Wesela, bale, biesiady, uczty jako motyw literacki. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów z różnych epok.
34. Różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w dziele literackim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
35. Bohaterowie literaccy wobec konieczności dokonywania tragicznych wyborów. Omów zagadnienie w oparciu o wybrane utwory różnych epok.
36. Dramat pokolenia Kolumbów. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
37. Człowiek w systemie totalitarnym. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów literackich XX wieku.
38. Polskie pieśni patriotyczne i hymny narodowe. Zaprezentuj ich tematykę, wskaż funkcje oraz wykaż związek z życiem narodu. Odwołaj się do wybranych przykładów.
39. Wielcy wodzowie i sposoby ich kreowania w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
40. Sceny pojedynków w literaturze. Zaprezentuj ich różnorodność w wybranych utworach.
41. Heroizacja i deheroizacja bohatera literackiego. Omów temat, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
42. Pytania egzystencjalne, dylematy moralne i poszukiwanie sensu życia w literaturze. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady z różnych epok.
43. Zwierzęta jako bohaterowie literaccy. Zaprezentuj różne ich wizerunki i omów funkcje w wybranych dziełach.
44. Śmierć bohaterów literackich. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane dzieła różnych epok.
45. Historia jako temat i jako pretekst w polskiej literaturze. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane utwory.
46. Motyw snu, wizji i halucynacji w literaturze. Omów temat, powołując się na wybrane dzieła literackie.
47. Duchy, mary, zjawy w literaturze. Omów funkcje tego motywu w wybranych przykładach literackich.
48. Literackie portrety buntowników. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane dzieła różnych epok.
49. Obyczaje stołu i tradycje kulinarne utrwalone w literaturze polskiej różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
50. Przedmioty zwykłe, szczególne, magiczne ... Przedstaw, jaką funkcję pełnią przedmioty w utworach literackich z różnych epok.
51. Cyfry, liczby, kody, szyfry ... w literaturze. Omów ich funkcje, powołując się na wybrane dzieła.

Związek literatury z innymi dziedzinami sztuki

52. Kwiaty, krzewy, drzewa, warzywa w literaturze i malarstwie. Scharakteryzuj je i wskaż ich funkcje w wybranych dziełach.
53. Noc w literaturze, malarstwie i muzyce. Omów funkcjonowanie tego motywu, odwołując się do wybranych przykładów.
54. Pory roku w literaturze i malarstwie. Odwołując się do wybranych dzieł, zaprezentuj funkcjonowanie tego motywu.
55. Wiosna jako motyw w literaturze, malarstwie i muzyce. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady z różnych epok.
56. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Omów jego wykorzystanie w wybranych dziełach z różnych epok.
57. Impresjonizm – kierunek w literaturze, malarstwie i muzyce. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
58. Realizm jako sposób prezentowania świata w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady.
59. Fascynacja ludzkim ciałem w literaturze, malarstwie i rzeźbie renesansu. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady.
60. Symbolika nagości w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów temat, przywołując wybrane dzieła.
61. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj je i omów ich funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
62. Motyw pożegnania w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady z różnych epok.
63. Powstanie styczniowe w literaturze, malarstwie i filmie. Omów temat, przywołując wybrane dzieła.
64. Kreacje polskich postaci historycznych w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Zaprezentuj różne ich wizerunki na podstawie wybranych dzieł.
65. Wizerunek Napoleona w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady z różnych epok.
66. Malarskie i literackie wyobrażenia upadku Ikarusa. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane dzieła.
67. Burza w literaturze, malarstwie i muzyce romantyzmu. Omów funkcjonowanie tego motywu, odwołując się do wybranych dzieł.
68. Natura w oczach romantyków. Omów temat, powołując się na wybrane dzieła literackie, malarskie i muzyczne epoki.
69. Oceany, morza, jeziora, rzeki ... w literaturze i malarstwie. Omów funkcjonowanie tego motywu, odwołując się do wybranych przykładów.
70. Magia nocy wigilijnej w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
71. Wydarzenia historyczne jako temat dzieł literackich i malarskich. Omów sposób ich wykorzystania i wskaż funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
72. Wyobrażenia śmierci w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Analizując wybrane dzieła, omów różnorodność ujęcia tego tematu.
73. Dialog z tradycją biblijną w literaturze i malarstwie. Omów temat, powołując się na wybrane przykłady.
74. Inspiracje antyczne w kulturze. Zaprezentuj zagadnienie, analizując wybrane dzieła literackie, malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne.
75. Sceny batalistyczne w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
76. Portrety małżeństw w literaturze i malarstwie. Przedstaw ich różnorodność, odwołując się do wybranych dzieł.
77. Motyw tańca w literaturze i malarstwie. Omów różnorodne jego ujęcia i funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
78. Topos ogrodu w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
79. Portrety kobiet w literaturze i malarstwie. Scharakteryzuj ich kreacje w wybranych dziełach z różnych epok.
80. Strój jako element charakterystyki bohatera. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich i malarskich.
81. Zaprezentuj motywy mitologiczne i ich reinterpretacje w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Odwołaj się do wybranych dzieł.
82. Biblia jako źródło inspiracji w literaturze, malarstwie, rzeźbie Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
83. Arkadia w literaturze i malarstwie. Omów funkcjonowanie tego motywu, odwołując się do wybranych przykładów.
84. Znaczenie Apokalipsy św. Jana dla literatury i innych dziedzin sztuki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
85. Idea „krzepienia serc” w powieściach historycznych Henryka Sienkiewicza i w malarstwie Jana Matejki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.

Język

86. Język komunikacji internetowej. Scharakteryzuj go, odwołując się do wybranych form wypowiedzi internetowych (np. czat, blog, forum, gadu-gadu i inne).
87. Wpływ języka angielskiego na współczesną polszczyznę. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
88. Formuły grzecznościowe w języku Polaków różnych pokoleń. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich i innych.
89. Imiona pochodzenia biblijnego, imiona słowiańskie i imiona obce we współczesnej polszczyźnie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
90. Komizm słowny i sposoby jego realizacji. Omów zagadnienie, odwołując się do dzieł literackich różnych autorów i epok.
91. Jak mówią bohaterowie literaccy? Omów język wybranych postaci ukazując, jak ujawnia on ich charakter i przynależność środowiskową.
92. Język miłości i śmierci. Przedstaw jego zasób leksykalny i frazeologiczny w wybranych utworach literackich różnych epok.
93. Przedstaw cechy oracji na przykładzie wybranych tekstów literackich wybranych epok.
94. Dokonaj analizy językowej wybranych przysłów polskich.
95. Dawne i współczesne zapożyczenia językowe świadectwem kontaktów Polaków z cudzoziemcami. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
96. Przedstaw na wybranych przykładach charakterystyczne cechy języka i stylu utworów barokowych.
97. Cechy gwary śląskiej. Omów temat, wykorzystując np. felietony, piosenki, bajki, przysłowia, dowcipy.
98. Frazeologia mitologiczna we współczesnym języku polskim. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
99. Frazeologia biblijna we współczesnym języku polskim. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
100. Imiona, nazwiska, przydomki i pseudonimy bohaterów. Omów ich znaczenie, wykorzystując wybrane przykłady z literatury i filmu.